

Городиська Олеся

канд. с-г. наук, асистент кафедри агрохімії, хімічних
та загальнобіологічних дисциплін

Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

ПРОДУКТИВНІСТЬ ПЕРСПЕКТИВНИХ СЕЛЕКЦІЙНИХ НОМЕРІВ ГРЕЧКИ У КОНКУРСНОМУ СОРТОВИПРОБОВУВАННІ

Практично доведено те, що селекційний процес – це конвеєр, на якому рух селекційного матеріалу регулюється системою оцінок і доборів, тобто це весь комплекс заходів, який виконує селекціонер від створення і вивчення вихідного матеріалу до виведення нового сорту і передачі його в державне сортовипробування. Для реалізації біологічного потенціалу нового селекційного матеріалу гречки необхідно здійснювати агробіологічний контроль за умовами росту і розвитку рослин за етапами органогенезу і впроваджувати необхідні заходи для розвитку рослин [1].

Мета: створити новий вихідний матеріал за ознакою продуктивності для селекції сортів нового покоління.

Для досягнення цієї мети вирішували наступні завдання:

– встановити на основі порівняльної оцінки господарсько важливі показники зерна гібридів гречки, (продуктивність і технологічні показники якості зерна).

Польові дослідження проводились в селекційній сівоzmіні Науково-дослідного інституту круп'яних культур Подільського державного аграрно-технічного університету протягом 2016-2017 рр.

Закладання дослідів, оцінку матеріалу, аналіз рослин, урожаю та якості зерна проводили відповідно до загальноприйнятої методики Державного сортовипробування [2]. Матеріал вивчався в умовах екранної ізоляції, створеної за допомогою тетраплоїдної форми гречки. Методика запропонована Е.Д. Неттевичем і М.В. Фесенко [3] й удосконалена О.С. Алексеєвою [4]. Ширина екранних смуг складала 10,8 м.

Частина перспективних номерів КС, одержаних в результаті насичуючих схрещувань із врахуванням показників СФД та КУ при підборі пар для схрещування, які за урожайністю та технологічними показниками якості зерна значно переважають сорт стандарт та їх батьківські сорти й форми (табл. 1).

Таблиця 1. Урожайність і технологічні показники якості зерна окремих селекційних номерів гречки

Селекційний номер	Урожайність, т/га					Технологічні показники якості зерна		
	роки		середнє	до стандарту		маса 1000 зерен, г	вирівняність, %	плівчастість, %
	2016	2017		±	%			
Вікторія	1,6	1,8	1,7	-	-	26,0	75,4	21,7
(Казанка × Смуглянка) × Смуглянка	2,3	2,5	2,4	0,7	41,2	31,2	90,5	22,1
(Смуглянка × Казанка) × Казанка	2,1	2,3	2,2	0,5	29,4	30,8	92,5	22,3
(Солянська × Міг) × Міг	1,7	1,9	1,8	0,1	5,9	29,6	86,4	22,9
НС ₂ F ₄ Роксолана × Казанка	2,0	2,2	2,1	0,4	23,5	30,4	91,7	22,1
НІР ₀₀₅				0,16				

За результатами КС селекційних номерів гречки, отриманих у попередні роки методом гібридизації від схрещування сортів Казанка, Роксолана, Смуглянка вищу урожайність і покращені технологічні показники якості зерна мали (Казанка × Смуглянка) × Смуглянка, (Смуглянка × Казанка) × Казанка. У середньому за роки досліджень вони істотно перевищили сорт стандарт на 0,5-0,7 т/га.

Так, за роки випробування перспективний номер (Казанка × Смуглянка) × Смуглянка перевищив сорт-стандарт Вікторію за урожайністю на 41,2%. Перспективний номер характеризувався також покращеними технологічними показниками якості зерна, зокрема, масою 1000 зерен і вирівняністю. Дещо гірші результати отримано під час вивчення селекційних номерів (Смуглянка × Казанка) × Казанка, (Солянська × Міг) × Міг.

Отже, кращі номери КС суттєво перевищують сорт-стандарт Вікторію, а тому заслуговують на подальше випробування в селекційних програмах Науково-дослідного інституту круп'яних культур Подільського державного аграрно-технічного університету, їх вивчення, розмноження і передачу до Державного сортовипробування.

Список використаних джерел

1. Агробіологічні та екологічні основи виробництва гречки: монографія / В.Я. Білоножко, А. П. Березовський, С. П. Полторецький, [та ін.]; за ред. В. Я. Білоножка. Миколаїв : Видавництво Ірини Гудим, 2010. 332 с.
2. Методика государственного сортоиспытания сельскохозяйственных культур. Москва. Вып. 2. 1989. С. 3-25.(109).
3. Нетеевич Э. Д. Биологический метод изоляции обыкновенной гречихи. *Селекция и семеноводство*. 1964. № 2. С. 41-45.
4. Алексеева Е. С. Методы, результаты и перспективы селекционной работы с гречихой. *Селекция и агротехника гречихи*. Орел, 1970. С. 124-141.

Hulko Bohdan

Ph.D.

Hulko Valentyna

Ph.D.

Vuitsyk Natalia

Assistant

Dept. Of Horticulture and Vegetable Growing named after prof. I.P. Hulko
Lviv National Agrarian University
Dublyany, Ukraine

CHERRY CLONAL ROOTSTOCKS PROPAGATION IN CONDITION OF WESTERN UKRAINE

There are a lot of possibilities to propagate cherry rootstocks. Such as soft-wood or hard-wood cuttings, layering or in-vitro propagation. The most common way to get cherry rootstocks is layering in stoolbeds by vertical or horizontal method. It is a simple, fast and cheap technic which is widely used in commercial fruit tree nurseries [1].